

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 13. februārī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mīts un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 15/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvās atbildības likuma 228. pantu (redakcijā, kas bija spēkā no 2023. gada 9. novembra līdz 2024. gada 31. decembrim) (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam, 92. panta pirmajam teikumam, kā arī Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – Konvencija) 5. pantam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums].

2. Apstrīdētā norma noteica:

„(1) Diena, kad spriedums pieejams tiesas kancelejā (šā likuma 198. panta ceturtā daļa vai 213. panta pirmā daļa), ir uzskatāma par sprieduma paziņošanas dienu.

(2) Pēc procesa dalībnieka lūguma tiesa spriedumu paziņo, izmantojot elektroniskos sakarus.

(3) Pēc procesa dalībnieka pamatota lūguma tiesa spriedumu paziņo, izmantojot pasta pakalpojumus.

(4) Šā panta otrajā un trešajā daļā norādītajos gadījumos sprieduma norakstu nosūta divu darbdienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Pieteikumā ir apstrīdēta Administratīvās atbildības likuma normas atbilstība Satversmei un Konvencijai. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzēja Satversmē ietvertās pamattiesības.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības. Aizskārums izpaužas kā tiesību normas tiešas vai ar tās piemērošanas aktu radītas negatīvas tiesiskas sekas attiecībā uz personas pamattiesībām (*sk. Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*).

Ar rajona tiesas lēmumu tika ierosināta tiesvedība administratīvā pārkāpuma lietā. Minētajā lēmumā norādīts, ka lietu rakstveida procesā paredzēts izskatīt 2023. gada 1. decembrī, savukārt nolēmums tiesā būs pieejams 4. decembrī un to iespējams pārsūdzēt 10 darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas (dienas, kad spriedums pieejams tiesas kancelejā). Lēmuma par tiesvedības ierosināšanu noraksts Pieteikuma iesniedzējam nosūtīts ar pasta starpniecību. Pieteikuma iesniedzējs 2024. gada 16. janvārī vērsās rajona tiesā, norādot, ka nav saņēmis tiesas spriedumu administratīvā pārkāpuma lietā. Rajona tiesa viņu informēja par to, ka tiesas 2023. gada 1. decembra spriedums stājies spēkā jau 2023. gada 19. decembrī. Pieteikuma iesniedzējs 2024. gada 25. aprīlī lūdza atjaunot nokavēto termiņu apelācijas sūdzības iesniegšanai, bet rajona tiesa šo lūgumu noraidīja. Pieteikuma iesniedzējs par rajona tiesas lēmumu iesniedza blakus sūdzību apgabaltiesai, bet tā tika noraidīta.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma paredz personas pienākumu saņemt spriedumu personīgi tiesas kancelejā, bet viņam kā personai ar invaliditāti tas nav bijis iespējams, jo konkrētais tiesu nams nav pielāgots personām ar kustību traucējumiem. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs savu Satversmē ietvertu pamattiesību aizskārumu saista ar to, ka rajona tiesa viņu nav informējusi par citiem apstrīdētajā normā ietvertajiem sprieduma paziņošanas veidiem. Par iespēju saņemt spriedumu, izmantojot pasta pakalpojumus vai elektroniskos sakarus, viņš uzzinājis tikai pēc konsultācijas ar advokātu. Pieteikuma iesniedzējs nepiekrīt arī apgabaltiesas lēmuma, ar kuru netika atjaunots nokavētais termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai, pamatojumam.

Tomēr pieteikumā norādītais pēc būtības ir vērsts uz to, lai pārvērtētu, vai Pieteikuma iesniedzējam ir pienācīgi izskaidrotas pie atbildības saucamās personas tiesības un pienākumi. Šādi iebildumi nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. panta pirmajā teikumā un 92. panta pirmajā teikumā ietvertu pamattiesību aizskārumu.

Turklāt starptautiskajos cilvēktiesību līgumos un Satversmē ietvertās pamattiesības Latvijas tiesību sistēmā veido vienotu veselumu. Tādējādi, ja pieteikumā ir ietverts prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Latvijas

noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi, pieteikuma iesniedzējam jāpamato arī tas, kādēļ apstrīdētās normas atbilstība starptautisko tiesību normai būtu vērtējama atsevišķi no Satversmes normas. Proti, jāpamato, ka starptautisko tiesību norma paredz plašāku, no Satversmes atšķirīgu, pamattiesību aizsardzības apjomu (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 7. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-25-01 17. punktu*). Pieteikumā šāds pamatojums par prasījumu izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Konvencijas 5. pantam nav ietverts.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (ieteikums Nr. 15/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis